

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-6753/2012. számú ügyben
(Kapcsolódó ügy: AJB-3746/2012.)**

Előadó: dr. Dezső Adrienn

Az eljárás megindítása

A Magyar Autóklub és a Magyar Biztosítók Szövetsége is beadvánnyal fordult hozzám. Panaszukban a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény 32/A § rendelkezéseivel kapcsolatos aggályait jelezték. A panaszok alapján felmerült az Alaptörvényben nevesített jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonsághoz, valamint a tulajdonhoz való jog sérelmének, illetve a hátrányos megkülönböztetés tilalmának illetve közvetlen veszélyének a gyanúja. Erre tekintettel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (továbbiakban: Ajbt.) 20. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam.

Vizsgálatom eredményes befejezése érdekében az Ajbt. 21. § (1) bekezdése alapján megkerestem a nemzetgazdasági minisztert és a közigazgatási és igazságügyi minisztert.

A megállapított tényállás

A Magyar Biztosítók Szövetségének panasza szerint is Gfvt. 32/A § a károsult számára a sérült gépjármű kényszerű helyreállításra írja elő. Megítélése szerint a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik a rendelkezés, mert az csak a károsult gépjárműre vonatkozik, a megsérült károkozó járműre, vagy az önhibás baleset okozójának sérült járművére nem, mert a Gfvt. hatálya ezekre nem terjed ki, így az ilyen járművek vizsgálata illetve javítási feltételei is elmaradnak. Megítélése szerint a jogszabályhely számos bizonytalanságot is eredményez.

A Magyar Autóklub sérelmezi, hogy az érintett rendelkezés szerint csak számla ellenében vállalhat kötelezettséget a biztosító a forgalmi adó összegének a megtérítésre. Megítélése szerint ez a kitétel nem felel meg a normavilágosság követelményének, és alkotmányos jogot sért, ugyanis a biztosító a kár igazolására nem követelhet számlát, hiszen az a vagyonban bekövetkezett értékcsökkenés, melynek felmérésére a biztosítónak saját szakmai aparátusa kell, hogy legyen. A károkozás során felmerült kár nem csak számlával, hanem akár szakértői véleménnyel is igazolható. Továbbá sérelmezi, hogy nem érvényesül a teljes kártérítés elve, ha a károsult maga javítja meg a dolgot illetve ha nem kívánja megjavítani.

A nemzetgazdasági miniszter tájékoztatása szerint a hivatkozott jogszabályhely a gazdaság fehéritését és a közlekedés biztonságának javítását szolgálja, hiszen ösztönző erővel rendelkezik a károsultak számára, hogy a gépjárművet számlaadásra köteles szervizben javíttassák meg. Abban az esetben, ha ilyen számla nem kerül bemutatásra, akkor a biztosító a fel nem merült általános forgalmi adót természetesen nem köteles megtéríteni, helyette a polgári jog általános szabályai továbbra is érvényesülnek, hiszen a vagyonban beállott értékcsökkenést továbbra is téríteni kell, olyan mértékben, amennyiben a nettó összegek kifizetése nem alkalmas a teljes kár megtérítésére. Ha károsult vagyontárgy nem gépjármű, a károk rendezésére a polgári jogi szabályok változatlanul alkalmazhatók. Az Országgyűlés időközben módosította a Gfvt. 32/A §-át, amellyel szabályokat állapított meg a gazdasági totálkár és a számla ellenében történő kárfizetés kérdéskörével kapcsolatban. A módosítás kialakítása során a polgári jogi kártérítési szabályok alapulvételével, bírói gyakorlat által kimunkált megoldások figyelembevételével olyan szabályozás megalkotása volt a cél, amely megteremti az egységes kárrendezési gyakorlatot a kötelező gép jármű-felelősségbiztosítás rendszerében.

A módosítás álláspontja szerint kiküszöböli a káron szerzéssel kapcsolatos visszaélések lehetőségét, továbbá ezáltal gátat szab a tényleges vagyoni kárt meghaladó kárfizetéssel kapcsolatban a biztosítási családoknak, amellyel a feketegazdaság elleni küzdelem irányába hat. A szabályok a károsultak számára hivatottak biztosítani a jogbiztonság elveinek a feltétlen érvényesülését azáltal, hogy a vétlen fél ugyanolyan elbánásra számíthat, bármelyik biztosító biztosította is okozta neki kárt. A továbbiakban is lényeges eleme a szabályozásnak, hogy a biztosító a gépjárműben keletkezett kár helyreállításához szükséges költségek általános forgalmi adóval növelt összegét a károsultnak a káron szerzés kiküszöbölésével megtéríti, ha a károsult által bemutatott számla részletesen tartalmazza a gépjármű helyreállításához szükséges munkálatokat, költségeket, munkadíjakat. Mindezen szabályok az indokolt és felmerült költségek bizonyításával összefüggésben bírnak jelentőséggel, továbbá gátat szabhatnak a számlázással kapcsolatos esetleges visszaéléseknek, túlszámlázásoknak, ezáltal sarkallva a javítóműhelyeket, hogy a ténylegesen fel nem merült javításokkal ne károsítsák meg a károsult ügyfeleket. Jelezte továbbá a miniszter azt is, hogy általa is ismertek a szakmai szervezetek által felvetett gyakorlati problémák.

A közigazgatási és igazságügyi miniszter válaszlevele szerint a Gfbt. az ügyfelek érdekeit, az állami bevételek növelését, a fekete és fehér gazdaság között meglévő és az utóbbiak számára hátrányos versenyhelyzet megszüntetését és a közúti közlekedés biztonságát egyszerre szolgálja.

Tájékoztatása szerint, a kártérítési összeg adóval való csökkentése egy polgári jogi elvből, a kárnszerzés tilalmából következik. A károsultat a kár nettó értéke illeti meg, a kártérítés mértékének megállapítása során a károsultat ért vagyoni hátrányból le kell vonni a nála jelentkező vagyoni előnyt. A kárnszerzés tilalma szerint a károsult – akár a károkozó rovására, akár más forrásból – a kártérítés folytán nem tehet szert a károsodás értékét meghaladó vagyoni előnyre. A teljes kártérítés elve megköveteli azt is, hogy a károsult a bizonyítási eljárásban pontosan bizonyítsa a károkozás következtében bekövetkezett kárát. A jogalkotó célja ezzel az volt, hogy a károsultnak érdeke legyen a jövőben az, hogy a gépjárműben keletkezett károkat szakszervizben javítsák meg, és az egyéb módon történő javítást elkerülje. Így álláspontja szerint a kárnszerzés tilalmába ütközne, ha a javítást maga végző károsult javára a kár helyreállításához szükséges költségek megtérítésénél figyelembe vételre kerülne az általános forgalmi adó összege.

Érintett alkotmányos jogok és alapelvek

- *a jogállamiság elvéből következő jogbiztonság követelménye* „Magyarország független, demokratikus jogállam.” (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés)
- *a tulajdonhoz való jog* „Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez.” (Alaptörvény XIII. cikk)
- *A hátrányos megkülönböztetés tilalma* „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.” (Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdés)

Alkalmazott jogszabály

- a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.)
- a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (továbbiakban: Gfbt.)

A vizsgálat megállapításai

A hatáskör tekintetében

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint „Az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint valamely hatóság [18. § (1) bek.], illetve közszolgáltatást végző szerv [18. § (12) bek.] tevékenysége során a beadványt benyújtó személy alapvető jogaival összefüggésben visszásságot okozott, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, illetve jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”

Az Ajbt. 18. § (2) bekezdés f) pontja szerint közszolgáltatónak minősül a jogszabályban előírt, kötelezően igénybeveendő szolgáltatást nyújtó szervezet.

A Gfvt. 4. §-a szerint minden magyarországi telephelyű gépjármű üzemben tartója köteles a törvény szerinti biztosítóval a gépjármű üzemeltetése során okozott károk fedezetére, a törvényben meghatározott feltételek szerinti biztosítási szerződést kötni, és azt díjfizetéssel hatályban tartani. A biztosítási kötelezettség, ha jogszabály másként nem rendelkezik, a mindenkori üzemben tartót a gépjármű hatósági engedéllyel és jelzéssel való ellátásának időpontjától – a szünetelés kivételével – a gépjármű forgalomból történő kivonásáig, illetve a külön jogszabályban meghatározott forgalomba helyezésre nem kötelezett gépjármű esetében a forgalomban történő részvétel kezdetétől a részvétel végleges megszüntetéséig terheli. A törvény 5. §-a szerint a biztosító a magyarországi telephelyű gépjármű üzemben tartójának, valamint azon gépjármű tulajdonosának, melynek rendeltetés helye szerinti tagállama a Magyar Köztársaság, a törvényben meghatározott feltételek szerinti biztosítási szerződés megkötésére vonatkozó – a biztosító díjtarifájának megfelelő – ajánlatát a törvényben meghatározott összeghatárok szerint köteles elfogadni. Minderre tekintettel megállapítottam, hogy a kötelező gépjármű felelősségbiztosítási tevékenységet folytató biztosítók közszolgáltatást nyújtó szervek, amelyek tevékenységének vizsgálatára hatásköröm kiterjed.

Az alkotmányos alapjogok és alapelvek tekintetében

Az Alkotmánybíróság a 9/1992. (I. 30.) AB határozatában kifejtette, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Vagyis a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. Ezért alapvetőek a jogbiztonság szempontjából az eljárási garanciák¹.

Ugyancsak megállapította, hogy a „jogállamiság elve a konkrét alkotmányos szabályokhoz képest nem kiegészítő, másodlagos szabály, s nem pusztán deklaráció, hanem önálló alkotmányjogi norma, aminek sérelme önmagában is megalapozza valamely jogszabály alkotmányellenességét”.² Az Alkotmánybíróság 8/2003. (III. 14.) AB határozatában megfogalmazta: „Az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként megállapítja, hogy jogalkotásra csak a jogbiztonság alkotmányos elvének megfelelően kerülhet sor.” Elvi érveléssel mutatott rá arra is, hogy a világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom a normaszöveggel szemben alkotmányos követelmény. A jogbiztonság megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon.³

Az Alkotmánybíróság a *tulajdonhoz való jog* korlátozásának megítélésére a közérdekűségi tesztet alkalmazza. A korlátozásánál az alkotmányossági vizsgálat egyik szempontja a másik alapvető jog, alkotmányos érték vagy cél érvényesülésének szükségessége, vagy a közérdek miatt fennálló szükségesség. A közérdek alapján történő tulajdonkorlátozásnál

az Alkotmánybíróság nem tekinti elégséges alapnak, hogy a jogszabály általánosságban hivatkozik a korlátozást szükségessé tevő közérdekre, szabad hatósági mérlegelési jogkörben hagyva annak meghatározását, konkrétan milyen tulajdoni tárgyakra kell a korlátozást alkalmazni. A közérdeket jogszabályban úgy kell meghatározni, hogy konkrét ügyben a közérdekből történő korlátozás szükségességét bíróság ellenőrizhesse. A vizsgálat másik szempontja itt is az arányosság: a korlátozással elérni kívánt cél fontosságának és az ennek érdekében okozott alapjog-sérelem súlyának összhangban kell állnia.⁴

A hátrányos megkülönböztetés tilalom nemcsak az emberi, illetve az alapvető állampolgári jogokra irányadó, hanem e tilalom kiterjed az egész jogrendszerre, ideértve azokat a jogokat is, amelyek nem tartoznak az emberi jogok, illetőleg az alapvető állampolgári jogok közé.⁵ Az Alkotmánybíróság kifejtette azt is, hogy alkotmányellenes megkülönböztetésről csak akkor lehet szó, ha a *jogszabály egymással összehasonlítható, a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne.* Alkotmányellenes megkülönböztetés mindezek alapján csak akkor állapítható meg, ha összehasonlítható helyzetben lévő személyek között tesz a jogalkotó olyan különbségtételt, amely alapjogsérelemet okoz, illetőleg azzal az egyenlő méltóság alkotmányos követelményét sérti. Nem minősül azonban megengedhetetlen megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás eltérő jogalanyi körre vonatkozóan állapít meg eltérő rendelkezéseket.⁶ Amint azt korábbi jelentéseimben rögzítettem, sem a közvetlen, sem pedig a közvetett diszkrimináció nem „célzatos” magatartás (nem szükséges, hogy az intézkedést hozó szervet a megkülönböztetés szándéka vezesse), hanem elsősorban ténykérdés.

A Gfbt. 32/A. § rendelkezése szerint a gépjármű károsodása esetén a biztosító előzetes kalkulációt készít az általa téríthető helyreállítási költségek és kiadások nettó, illetve bruttó összegéről, illetve – amennyiben az értékcsökkenés fizetésének feltétele fennáll – az értékcsökkenés mértékének megfelelő összegről, és erről tájékoztatja a károsultat. A biztosító a gépjárműben keletkezett kár helyreállításához szükséges költségek általános forgalmi adóval növelt összegét a károsultnak csak akkor térítheti meg, ha a károsult által bemutatott számla tartalmazza a gépjármű helyreállításához szükséges munkálatok megnevezését, anyagköltségét és munkadíját, valamint az a számvitelről szóló törvény előírásainak megfelel. Ellenkező esetben a biztosító a gépjárműben keletkezett kárként a nettó összeget téríti meg. Amennyiben az értékcsökkenés fizetésének feltétele fennáll, a biztosító értékcsökkenés összegét téríti meg. Gazdasági totálkár esetén, vagy ha a káresemény következtében károsult gépjármű helyreállítása műszaki okokból nem lehetséges, a biztosító a gépjármű károsodás időpontjában fennálló forgalmi értékének maradványértékkel (roncsértékkel) csökkentett összegét alapul véve köteles megtéríteni a károsult kárát.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A 355. § (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. A (4) bekezdés szerint a kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A Gfbt. 32/A § és a tulajdonhoz való jog

Az Alkotmánybíróság a 64/1993. (XII. 22.) Ab határozatában rögzítette, hogy az alkotmányjogi tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi

fogalmakat, a polgári jogi tulajdonjog részjogosítványai nem azonosíthatóak a tulajdonhoz való jog alkotmányi védelmet élvező lényeges tartalmával. A Testület a tulajdonjogot, mint az egyéni cselekvési autonómia hagyományos anyagi alapját részesíti alapjogi védelemben.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az alapvető jog korlátozása akkor tekinthető alkotmányosnak, ha a korlátozást törvény mondja ki, a korlátozás szükséges és az elérendő célhoz viszonyítva arányos.⁷ A tulajdonhoz való jog korlátozásánál az alkotmányossági vizsgálat egyik szempontja a másik alapvető jog, alkotmányos érték vagy cél érvényesülésének szükségessége, vagy a közérdek miatt fennálló szükségesség. A közérdek alapján történő tulajdonkorlátozásnál az Alkotmánybíróság nem tekinti elégséges alapnak, hogy a jogszabály általánosságban hivatkozik a korlátozást szükségessé tevő közérdekre, szabad hatósági mérlegelési jogkörben hagyva annak meghatározását, konkrétan milyen tulajdoni tárgyakra kell a korlátozást alkalmazni. A közérdeket jogszabályban úgy kell meghatározni, hogy konkrét ügyben a közérdekből történő korlátozás szükségességét bíróság ellenőrizhesse. A vizsgálat másik szempontja itt is az arányosság: a korlátozással elérni kívánt cél fontosságának és az ennek érdekében okozott alapjog-sérelem súlyának összhangban kell állnia.⁸

A kártérítési jogviszonyban a jog a károsultat – elvileg – bármely károkozóval szemben oltalmazza és a reparációt a károkozó tulajdonának terhére oldja meg. Az Alaptörvény szerinti alapjogi tulajdonvédelem mindenki, vagyis a károsult és a károkozó tulajdonára is vonatkozik. A jognak tehát egy olyan kárelosztási (kártelepítési) mechanizmust kell működtetnie, amelyben mind a károsult, mind a károkozó alkotmányos tulajdonvédelme is megfelelően igazolható. Ennek a kárelosztási – ellensúlyozó – rendszernek a szempontjait a törvényhozó – a minden tulajdonosra egyaránt kiterjedő alkotmányos tulajdonvédelem keretei között – általában szabadon mérlegelheti. Az Alaptörvény tulajdonvédelmi szabályai a károsulti és károkozói pozíciókat egyensúlyozó kárelosztási rendszert csak annyiban határozzák meg, hogy a törvényhozónak a rendszer kialakítása során mindkét pozíciót körültekintően és a tulajdonvédelem szempontjából egyenlő súllyal kell mérlegelnie, vagyis figyelemmel kell lennie arra, hogy az alkotmányos tulajdonvédelem mindkét pozícióra egyaránt vonatkozik.⁹

A Gfbt. 32/A § szerint a biztosító a gépjárműben keletkezett kár helyreállításához szükséges költségek általános forgalmi adóval növelt összegét a károsultnak csak akkor térítheti meg, ha a károsult által bemutatott számla tartalmazza a gépjármű helyreállításához szükséges munkálatok megnevezését, anyagköltségét és munkadíját, valamint az a számvitelről szóló törvény előírásainak megfelel. Ellenkező esetben a biztosító a gépjárműben keletkezett kárként a nettó összeget téríti meg.

A polgári jog alapvető szabálya a teljes kártérítés elve, vagyis a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig ez nem lehetséges vagy ezt a károsult alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. Ugyanakkor a teljes kár elve nem érvényesül, ha a károsult maga kívánja megjavítani a károsodott járművet (szakértelme, kompetenciája folytán képes erre). Ebben az esetben a javításhoz szükséges anyagok, alkatrészek beszerzésekor a károsult megfizeti az általános forgalmi adót, de a jogszabályi rendelkezések szerint csak a javítás nettó összegére jogosult, ezért álláspontom szerint nem ütközne a káronszerzés tilalmába, ha a károsult a teljes, általános forgalmi adóval növelt összeget kapná meg.

Szintén problémát jelent a panaszosok által is felvetett kérdéskör, miszerint a sérült jármű tulajdonosát kvázi a jármű helyreállítására kötelezi, ellenkező esetben nem kaphatja meg az általános forgalmi adóval növelt kártérítési összeget. A Ptk. 339. § (1) bekezdése és a 355. § rendelkezései alapján ugyanakkor a károsultnak attól függetlenül meg kell téríteni a károkozás folytán felmerült mindennemű kárát, hogy hol és milyen módon javíttatja meg a járművét illetve

megjavíttatja-e egyáltalán. Szintén ellentétes a polgári jogi kártérítési alapelveivel, hogy a kártérítési összeget csak meghatározott célra lehet fordítani. Nem tudom elfogadni a miniszter válaszát, miszerint a károsult dönthet úgy, hogy a járművet nem javíttatja meg, ebben az esetben ugyanis már nem érvényesül a teljes kártérítés elve. Szeretném továbbá hangsúlyozni, hogy a káresemény folytán felmerült kár nem csak a szerviz által kiállított tételes számlával igazolható, hanem például szakértői véleménnyel is.

Álláspontom szerint a kártérítési összeg kifizetésének az általános forgalmi adó mértékű csökkentésével szemben nem áll másik alapjog, szabadság, alkotmányos érték vagy közérdek. Megjegyzem, hogy ha még állna is, nem vagyok meggyőződve arról, hogy annak védelme más módon nem érhető el, a korlátozás az elérni kívánt cél fontosságával és a tulajdonhoz való jog sérelmének súlya megfelelő arányban lenne egymással. Valóban fontos gazdaságpolitikai érdek a gazdaság fehéritése, ugyanakkor, álláspontom szerint ez nem képezheti alapját a tulajdonhoz való jog korlátozásnak. A sérelmezett jogszabályi rendelkezés a Ptk. egyik alapvető jelentőséggel bíró rendelkezését változtatja meg, mely szerint kártérítés címén a károkozás folytán a károsult vagyonában beállott teljes értékcsökkenést kell megtéríteni.

Jelezni szeretném tovább, hogy az AJB-3746/2012. számú jelentésben – melyben a Gfbt. 32/B §-át vizsgáltam – már felhívtam a figyelmet arra, hogy a károsult nem csak a biztosítóval, hanem a károkozóval szemben is érvényesítheti igényét. Ugyanakkor a károkozó maga a Ptk. alapján a teljes kár megtérítése köteles, függetlenül attól, hogy a károsult meg kívánja-e javítani a gépjárművét, vagy rendelkezik-e számlákkal. Tehát ha a biztosító csak a nettó kártérítési összeget fizeti ki a Gfbt. 32/A § alapján, az nem zárja ki, hogy a károsult peres eljárás keretében közvetlenül vele szemben érvényesítse igényét. Ez a szabályozás azonban az egyetemleges kötelezettek kötelezettségét megállapító egyensúlyi helyzet felbomlását eredményezi. A károkozó helyébe lépő felelősségbiztosító helytállási kötelezettségét tehát mind a károsult mind a károkozó hátránya korlátozza a fenti jogszabályhely. A károkozó pedig éppen azért köt felelősségbiztosítási szerződést a biztosítóval, hogy mentesítse őt olyan kár megtérítése alól, amelyért jogszabály szerint felelős.

A fentiekre tekintettel megállapítottam, hogy a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény 32/A. §, mely szerint a biztosító a kártérítés általános forgalmi adóval növelt összegét a károsultnak csak akkor térítheti meg, ha a károsult által bemutatott számla tartalmazza a gépjármű helyreállításához szükséges munkálatok megnevezését, anyagköltségét és munkadíját, valamint az a számvitelről szóló törvény előírásainak megfelel, a tulajdonhoz való joggal valamint a jogállamiság elvéből levezethető jobbiztonság követelményével összefüggésben visszásságot okoz.

A Gfbt. 32/A § és a hátrányos megkülönböztetés tilalma

A Gfbt. fenti rendelkezése tulajdonképpen egy megkülönböztetést tartalmaz aszerint, hogy a kár mire nézve következik be. Amennyiben a kár a gépjárműben keletkezett, akkor a Ptk-tól eltérő, fent részletezett kárrendezési szabályok érvényesülnek, ha a kár ugyanazon károkozás során egyéb – gépjárműben szállított vagy azon kívüli – vagyontárgyakban következik be, azokra a Ptk. általános rendelkezések az irányadók. A nemzetgazdasági miniszter is utalt válaszában arra, hogy csak a gépjárműben keletkezett károk esetén érvényesülnek a Gfbt. korlátozó rendelkezései. Az Alkotmánybíróság döntései alapján alkotmányellenes megkülönböztetésről akkor lehet szós, ha a *jogszabály egymással összehasonlítható, a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne.*

Jelen esetben a jogszabály az ugyanazon károkozó esemény folytán beállott károk között

tesz különbséget, úgy hogy a gépjárműben keletkezett károk megtérítését a számviteli szabályoknak megfelelően kiállított számla ellenében teszi lehetővé, míg minden egyéb kár megtérítéséhez ez nem szükséges. Véleményem szerint a károkozással érintett vagyontárgyak a szabályozás szempontjából ugyanolyan helyzetben vannak, és megítélés alá esnek, a bennük keletkezett kárt meg kell téríteni. Megítélésem szerint nincs olyan másik alapjog vagy alkotmányos érték, amely indokolná, hogy a biztosító más feltételek mellett térítse meg a gépjárműben keletkezett illetve a bennük szállított tárgyak kárát.

A fentiekre tekintettel álláspontom szerint a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény 32/A. § azzal, hogy az ugyanazon károkozó esemény által okozott károk között indokolatlan különbséget tesz, a hátrányos megkülönböztetés tilalmával összefüggő visszásságot idéz elő.

Intézkedésem

A jelentésemben feltárt, alkotmányos joggal összefüggő visszásság orvoslása és jövőbeni bekövetkezése lehetőségének megelőzése érdekében, az Ajbt. 37. §-a alapján felkérem a nemzetgazdasági minisztert, hogy kezdeményezze a Gfbt. olyan tartalmú módosítását, amely biztosítja, mind a károkozó tulajdonhoz való jogának érvényesülését a teljes kártérítés polgári jogi alapelvére figyelemmel és nem tesz különbséget a károkozó esemény során beállott károk között.

Budapest, 2013. június

Prof. Dr. Szabó Máté sk.

Melléklet: Lábjegyzet

¹ 9/1992. (I. 30.) AB hat;

² 11/1992. (III. 5.) AB hat;

³ 26/1992. (IV. 30.) AB hat;

⁴ Vö. 17/2008. (III. 12.) AB hat;

⁵ 61/1992. (XI. 20.) AB hat;

⁶ 9/1990. (IV. 25.) AB hat; 21/1990. (X. 4.) AB hat; 61/1992. (XI. 20.) AB hat; 35/1994. (VI. 24.) AB hat; 30/1997. (IV. 29.) AB hat,

⁷ 20/1990. (X. 4.) AB hat;

⁸ 17/2008. (III. 12.) AB hat;

⁹ 800/B/1993. AB hat;